

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 241/2010-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. júla 2010 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészároša prerokoval prijatú sťažnosť M. F., K., zastúpeného advokátkou JUDr. Ľ. R., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 256/01 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 256/01 **p o r u š i l** základné právo M. F., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 256/01 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.

3. M. F. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava V povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. M. F. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 382,32 € (slovom tristoosemdesiatdva eur a tridsaťdva centov), ktoré je Okresný súd Bratislava V povinný vyplatiť na účet jeho advokátky JUDr. Ľ. R., K., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 241/2010-10 z 13. mája 2010 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť M. F., K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 256/01 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

1. Okrem popisu úkonov vykonaných v danej veci zo sťažnosti najmä vyplynulo: *„(...) Sťažovateľ(...) je účastníkom konania vedenom pred Okresným súdom Bratislava V sp. zn. 14C 256/2001 v procesnom postavení žalobcu. Žaloba bola na konajúci súd doručená dňa 16. 11. 2001. Sťažovateľ sa podaným návrhom domáhal zaplatenia sumy 102 950,- Sk s príslušenstvom titulom náhrady škody, ktorá mu vznikla neoprávneným výrubom ihličnatých stromov žalovanou. (...)*

Podľa názoru sťažovateľa súdny spor trvá neprimerane dlhú dobu k dnešnému dňu viac ako osem rokov.

Spočiatku bol navrhovateľ trpezlivý a pokojný, avšak po čase si uvedomil, že konajúci súd zjavne nemá prebiehajúci proces pod kontrolou. V časti procesu, v ktorej súd konal podľa pokynov odvolacieho súdu t. j. v časti o nariadenie znaleckého dokazovania sa súd len veľmi málo venoval dodržiavaniu sudcovských lehôt, ktoré konečne stanovoval sám. Sťažovateľ si uvedomuje, že jediná cesta vedúca ku rozhodnutiu o tom či bola jeho žaloba oprávnená alebo nie vo veci vymožená náhrady škody spôsobenej neoprávneným výrubom ihličnatých stromčekov je skrze rozsudok vynesený v súdnom konaní.

Po ôsmich rokoch sa však nemôže ubrániť rozčarovaniu nad zdlhavosťou súdneho konania v procese, ktorý nepatrí medzi náročné skutkovo alebo právne.

Dnes v podstate ľutuje, že sa na súd obrátil, lebo za ostatných osem rokov v tomto ešte stále otvorenom procese mal naozaj dosť času si uvedomiť, že spravodlivosť, ktorá príde neskoro nie je žiadna spravodlivosť.

Sťažovateľova viera v spravodlivé súdnictvo je nenávratne preč. Význam obsahu výzvy súdu zo dňa 23. 2. 2009 v jeho ponímaní znamená, že je zbytočné viesť také zložité dokazovanie o nároku na zaplatenie 4 620,- Sk s prísl., a rezignáciu samotného súdu nad zložitou procesou vo forme znaleckého dokazovania. Toto vedomie naplnilo sťažovateľa pocitom potupy a nespravodlivosti. (...)

Podľa názoru sťažovateľa konanie Okresného súdu Bratislava V vo veci sp. zn. 14C 256/2001 nezodpovedá vyššie citovanému článku dohovoru v tej časti, ktorá sa týka primeranej dĺžky lehoty na rozhodnutie vo veci samej. (...)

Sťažovateľ dňa 25. 6. 2009 podal predsedovi Okresného súdu Bratislava V sťažnosť na významné prieťahy v konaní. Predseda okresného súdu odpovedal sťažovateľovi listom zo dňa 21. 7. 2009, že prebieha znalecké dokazovanie v intenciách Krajského súdu.

Sťažovateľ po tom, ako využil svoje právo obrátiť sa so sťažnosťou na predsedu súdu očakával niekoľko mesiacov nápravu a najmä verdikt v podobe rozsudku. Napriek tomu, že súdu poskytol na nápravu niekoľko mesiacov, nič sa v podstate nepohlo z miesta. (...)

Sťažovateľ žiada Ústavný súd Slovenskej republiky, aby mu priznal primerané finančné zadosťučinenie podľa ustanovenia článku 127 Ústavy Slovenskej republiky, nakoľko ochrana práv nebola rýchla a účinná v súlade s ustanovením § 6 O. s. p.

V napadnutom konaní pretrváva stav právnej neistoty evidentne spôsobený priet'ahmi v konaní. Navyiac súdne konanie je vedené viac ako osem rokov a zjavne odporuje princípu primeranosti dĺžky súdneho konania zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd. (...)“

2. Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Základné práva sťažovateľa M. F. na prerokovanie a rozhodnutie vo veci bez zbytočných priet'ahov upravené v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru v konaní vedenom pred Okresným súdom Bratislava V sp. zn. 14C 256/2001 bolo porušené.

Prikazuje sa, aby Okresný súd Bratislava V vo veci sp. zn. 14C 256/2001 konal.

Súd priznáva sťažovateľovi podľa článku 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 €.

Súd priznáva odmenu a náhradu hotových výdavkov právnej zástupkyňi sťažovateľ a JUDr. L. R., advokátke(...), v súlade s ustanovením § 11 ods. 2 vyhl. 655/2004 Z. z. vo výške 254,88 € /2x právny úkon á 120,23 €, 2x paušál á 7,21 € (prevzatie a písomné podanie vo veci).“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom, listom sp. zn. Spr. 2034/2010 zo 7. júna 2010 a právna zástupkyňa sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 21. júna 2010.

2.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol chronológiu úkonov vykonaných v napadnutom konaní a dodal tieto relevantné skutočnosti:

„Z(...) chronológie vyplýva, že problémy v konaní nastali potom, ako bolo nariadené znalecké dokazovanie, keď znalec nevypracoval znalecký posudok v lehote určenej súdom, resp. ho nevypracoval vôbec. Súdu možno vyčítať, že nebol dôsledný pri riešení problému, ktorý vznikol so znaleckým dokazovaním, avšak už v tomto období, čo bolo všeobecne známe boli problémy zo znalcami, čo vyplýva aj z ďalšieho konania, keď až tretí znalec v

poradí znalecký posudok podal. Okrem problému s nariadením znaleckého dokazovania prietahy v konaní zistené neboli. (...)

Súhlasím s tým, aby sa upustilo od ústneho pojednávania.“

2.2 Právna zástupkyňa sťažovateľa vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu predsedníčky okresného súdu uviedla:

„(...) Sťažovateľ je toho názoru, že Okresný súd Bratislava V v závere svojho vyjadrenia uznal opodstatnenosť sťažnosti. Sťažovateľ nesúhlasí s argumentáciou Okresného súdu Bratislava V, že problémy so znaleckým dokazovaním boli v tom čase všeobecne známymi problémami so znalcami, pretože v konaní pred Okresným súdom Bratislava V sp. zn. 14C 561/2001 mal konajúci súd ustanoveného konkrétneho znalca ktorému ustanovil konkrétnu lehotu. Hoci konajúci súd mohol voči znalcovi vyvodiť patričné sankčné opatrenia pre nedodržanie lehoty , ponechal znalcovi voľnosť po dobu dvoch rokov. Sťažovateľ nevidí znalecké dokazovanie až tak problematicky, pretože aj napriek tvrdeným skutočnostiam bol znalecký posudok vypracovaný posledným znalcom za tri mesiace.

Okrem uvedeného sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal aj celkovú dĺžku konania , ktorá je neprimerane dlhá a nezodpovedá článku 6 ods. 1 Dohovoru, podľa ktorého má každý právo na to, aby sa jeho záležitosť spravodlivo verejne a v primeranej lehote prerokovala nestranným a nezávislým súdom zriadeným zákonom.

Sťažovateľova rezignácia nad celým priebehom konania je zrejmá a zjavná z podanej ústavnej sťažnosti na ktorej obsahu sťažovateľ zotrváva.

Záverom uvádzame, že súhlasíme s tým, aby Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol vo veci bez nariadenia pojednávania.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 14 C 256/01:

Dňa 16. novembra 2001 podal sťažovateľ na okresnom súde žalobný návrh na zaplatenie sumy 102 950 Sk („*titulom náhrady škody spôsobenej zavineným protiprávnym konaním*“) proti Z. O., B. (ďalej len „odporkyňa“).

Dňa 21. novembra 2001 súd vyzval odporkyňu, aby sa vyjadrila k návrhu.

Dňa 17. novembra 2001 sa odporkyňa písomne vyjadrila k návrhu.

Dňa 5. februára 2002 bola vec predložená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o delegácii veci Okresnému súdu Košice II z dôvodu vhodnosti.

Dňa 1. marca 2002 najvyšší súd spis vrátil okresnému súdu s tým, aby sa k návrhu na delegáciu vyjadrili účastníci konania.

Dňa 15. marca 2002 súd vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili k delegácii veci.

Dňa 2. apríla 2002 obaja účastníci oznámili súdu, že s delegáciou nesúhlasia.

Dňa 30. mája 2002 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 29. október 2002.

Dňa 25. októbra 2002 odporkyňa a 28. októbra 2002 aj sťažovateľ ospravedlnili svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní.

Dňa 29. októbra 2002 bolo pojednávanie odročené na 16. január 2003.

Dňa 16. januára 2003 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito na účely ďalšieho dokazovania.

Dňa 27. januára 2003 súd vyzval O. ú. K. (ďalej len „o. ú.“), Obvodné oddelenie Policajného zboru K. (ďalej len „polícia“) a M. I., s. r. o. (ďalej len „m. I.“), na poskytnutie informácií, resp. priestupkového spisu.

Dňa 12. februára 2002 polícia, 20. februára 2003 m. I. a 5. marca 2003 o. ú. reagovali na výzvu súdu.

Dňa 17. marca 2003 bol spis zaslaný dožiadanému Okresnému súdu Košice II, aby uskutočnil výsluch svedkov.

Dňa 27. mája 2003 bol spis po vybavení dožiadania vrátený okresnému súdu.

Dňa 28. júla 2003 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 20. november 2003.

Dňa 18. novembra 2003 sťažovateľ ospravedlnil svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní.

Dňa 20. novembra 2003 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, aby sťažovateľ „založil do spisu list vlastníctva rekreačnej chaty a iné listinné dôkazy“.

Dňa 4. decembra 2003 súd vyzval odporkyňa, aby predložila doklad o tom, že „stromčeky, ktoré vyrúbala, sa nachádzali na jej pozemku“.

Dňa 19. januára 2004 odporkyňa reagovala na výzvu súdu tak, že práve sťažovateľ „žiadnym spôsobom nepreukázal, že bol vlastníkom stromov, ktoré boli vyrúbané“.

Dňa 9. februára 2004 súd vyzval sťažovateľa, aby založil do spisu „dôkazy osvedčujúce miesto výrubu stromov“.

Dňa 27. februára 2004 sťažovateľ zaslal súdu svoje stanovisko.

Dňa 3. marca 2004 súd nariadil vo veci pojednávanie na 24. jún 2004.

Dňa 17. júna 2004 sťažovateľ aj odporkyňa ospravedlnili svoju neúčast' na nastávajúcom pojednávaní.

Dňa 24. júna 2004 bolo pojednávanie odročené na 28. september 2004.

Dňa 28. septembra 2004 sťažovateľ ospravedlnil svoju neúčast' na nastávajúcom pojednávaní.

Dňa 28. septembra 2004 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok č. k. 14 C 256/01-108.

Dňa 25. novembra 2004 odporkyňa a 26. novembra 2004 sťažovateľ podali odvolanie proti uvedenému rozsudku.

Dňa 8. decembra 2004 okresný súd uznesením č. k. 14 C 256/01-129 priznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 7. januára 2005 bol spis predložený Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o odvolaniach účastníkov konania.

Dňa 21. apríla 2005 krajský súd uznesením č. k. 6 Co 4/05-143 napadnutý rozsudok sčasti potvrdil a sčasti zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Dňa 17. mája 2005 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 26. mája 2005 súd vyzval účastníkov konania, aby oznámili ďalšie skutočnosti dôležité pre znalecké dokazovanie, resp. či majú návrhy na doplnenie dokazovania.

Dňa 11. júla 2005 okresný súd uznesením č. k. 14 C 256/01-150 nariadil vo veci znalecké dokazovanie znalcom Ing. M. H., ktorý mal vypracovať znalecký posudok „do 3 mesiacov odo dňa doručenia uznesenia“.

Dňa 3. augusta 2005 odporkyňa podala odvolanie proti uzneseniu o nariadení znaleckého dokazovania.

Dňa 26. augusta 2005 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o uvedenom odvolaní.

Dňa 28. marca 2006 krajský súd uznesením č. k. 6 Co 304/05-174 napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil.

Dňa 24. mája 2006 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 5. júna 2006 sťažovateľ doručil súdu „návrh na mimosúdne usporiadanie sporu“.

Dňa 12. júna 2006 okresný súd uvedený návrh zaslal odporkyňi, aby k tomuto zaujala stanovisko.

Dňa 22. augusta 2006 po urgencii súdu odporkyňa oznámila, že k mimosúdnej dohode nedôjde, pretože podmienky sťažovateľa „nie sú akceptovateľné“.

Dňa 20. novembra 2006 bol spis zaslaný Okresnému súdu Košice-okolie z dôvodu odovzdania spisu znalcom na vypracovanie znaleckého posudku.

Dňa 24. novembra 2006 bol znalcom doručený prípis súdu, ktorým bol informovaný o tom, že spis bol zaslaný Okresnému súdu Košice-okolie, a bolo mu doručené uznesenie č. k. 14 C 256/01-150.

Dňa 28. augusta 2007 súd požiadal znalca o oznámenie, či bol vypracovaný znalecký posudok a či vrátil spis Okresnému súdu Košice-okolie.

Dňa 3. septembra 2007, 29. októbra 2007 a 27. novembra 2007 súd urgoval vyhotovenie znaleckého posudku.

Dňa 5. decembra 2007 znalec listom oznámil súdu, že sťažovateľ „už nie je vlastníkom spornej nehnuteľnosti“, a žiadal ho o stanovisko, či má „naďalej pokračovať vo vyhotovení znaleckého posudku podľa uznesenia 14C 256/01-150“.

Dňa 16. januára 2008 okresný súd listom vyzval znalca na vrátenie spisu.

Dňa 25. januára 2008 znalec vrátil spis okresnému súdu.

Dňa 6. marca 2008 bol spis opätovne zaslaný znalcovi prostredníctvom Okresného súdu Košice-okolie, pričom zákonná sudkyňa v prípise poznamenala, že *„na vypracovaní znal. posudku trvám i napriek tomu, že došlo k zmene vlastníka spornej nehnuteľnosti“*. Lehota na vypracovanie znaleckého posudku bola predĺžená *„do konca marca 2008“*. Znalec bol tiež upozornený na možnosť uloženia poriadkovej pokuty v prípade nedodržania dodatočnej lehoty.

Dňa 15. augusta 2008 súd urgoval vypracovanie znaleckého posudku.

Dňa 5. októbra 2008 okresný súd uznesením č. k. 14 C 256/01-242 uložil znalcovi poriadkovú pokutu 5 000 Sk.

Dňa 13. októbra 2008 súd vyzval znalca, aby urýchlene zaslal znalecký posudok, resp. aby oznámil, čo mu bráni v dodržaní sudcovskej lehoty.

Dňa 23. februára 2009 bol okresnému súdu vrátený spis zn. 14 C 256/01 bez vypracovaného znaleckého posudku. V ten istý deň súd vyzval sťažovateľa, aby oznámil, či v medziobdobí nedošlo k dohode medzi účastníkmi.

Dňa 15. apríla 2009 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 16. jún 2009.

Dňa 15. júna 2009 sťažovateľ ospravedlnil svoju neúčast' na nastávajúcom pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti. Právna zástupkyňa odporkyne žiadala konanie prerušiť do obdobia skončenia registra obnovenia evidencie pozemkov.

Dňa 16. júna 2009 bolo pojednávanie odročené na neurčito z dôvodu ďalšieho dokazovania.

Dňa 3. júla 2009 sťažovateľ oznámil súdu, že trvá na podanom žalobnom návrhu.

Dňa 17. júla 2009 okresný súd uznesením č. k. 14 C 256/01-279 nariadil vo veci znalecké dokazovanie znalcom Ing. C. B., ktorý mal vypracovať znalecký posudok *„do 3 mesiacov odo dňa doručenia uznesenia“*.

Dňa 29. júla 2009 súd zaslal sťažnosť Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky na znalca Ing. M. H. v súvislosti s nerešpektovaním rozhodnutia, ktorým bol ustanovený na vypracovanie znaleckého posudku.

Dňa 29. júla 2009 bol Okresný súd Košice-okolie dožiadaný na vypočutie účastníkov konania.

Dňa 19. augusta 2009 ustanovený znalec Ing. C. B. oznámil súdu, že chce ukončiť činnosť znalca zo zdravotných dôvodov, preto požiadal o ustanovenie iného znalca v danej veci.

Dňa 21. augusta 2009 okresný súd svoje uznesenie č. k. 14 C 256/01-279 zmenil tak, že predmetným znaleckým dokazovaním poveril Ing. L. T. Menovaný znalec prevzal uvedené uznesenie 7. septembra 2009.

Dňa 21. augusta 2009 Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky oznámilo okresnému súdu, že proti znalcovi Ing. M. H. bolo začaté správne konanie.

Dňa 17. februára 2010 bol súdu vrátený spis z Okresného súdu Košice-okolie „*po vybavení a výsluchu svedkov*“.

Dňa 25. februára 2010 súd urgoval vypracovanie znaleckého posudku.

Dňa 5. mája 2010 bol okresnému súdu doručený znalecký posudok.

Dňa 12. mája 2010 okresný súd uznesením č. k. 14 C 256/01-333 priznal znalcovi znalečné za vypracovanie znaleckého posudku.

Dňa 3. júna 2010 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 13. júl 2010.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 256/01 dochádza k porušovaniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci. Ústavný súd však nepopiera, že v danom prípade vec pre potrebu súdnoznaleckého dokazovania

môže predstavovať určitý stupeň zložitosti, avšak doterajší zdĺhavý priebeh napadnutého konania ústavný súd nemôže pripísať iba na vrub faktickej náročnosti prerokovávanej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom. Sťažovateľ neprispel svojím správaním k priet'ahom v konaní, hoci je pravdou, že opakovane ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaniach, avšak zo súdneho spisu nevyplývalo, že kvôli jeho neúčasti by mali byť pojednávania zmarené a napokon odročené.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci a predovšetkým poukazuje na to, že trvanie napadnutého konania už osem a pol roka (začaté bolo 16. novembra 2001) je už samo osebe celkom jednoznačne neprimerané (aj keď vec bola viac ako jeden rok na krajskom súde, za postup ktorého okresný súd nezodpovedá).

Okrem uvedeného ústavný súd konštatuje, že okresný súd bol v danej veci neefektívne činný napr. od 17. novembra 2001 do 15. marca 2002, keď bol postúpený spis najvyššiemu súdu na účel delegácie veci inému okresnému súdu bez vyjadrenia účastníkov konania. Tieto skutočnosti však samo osebe nemuseli zapríčiniť zbytočné priet'ahy podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd však nemohol prehliadnúť, že okresný súd začal urgovať znalca, ktorý nevyhotovil znalecký posudok v stanovenej lehote (táto sa znalcovi skončila prvýkrát 24. februára 2007), až po pol roku (v auguste 2007), poriadkovú pokutu mu udelil až o rok a osem mesiacov po uplynutí stanovenej lehoty na vypracovanie znaleckého posudku (5. októbra 2008) a spis bol súdu vrátený až 23. februára 2009. Z uvedeného vyplýva, že okresný súd v napadnutom konaní minimálne dva roky vo veci nekonal efektívne, pričom toto obdobie neefektívnej činnosti rozhodne nadobudlo charakter zbytočných priet'ahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy v kontexte osem a pol rokov trvania napadnutého konania. Všeobecný súd pritom vzhľadom na jeho povinnosť organizovať procesný postup v súdnom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň obrátila osoba so žiadosťou o rozhodnutie, zodpovedá za adekvátne a účelné využitie procesných prostriedkov, ktoré mu na tento účel zákon zveruje

(vrátane poriadkových opatrení podľa § 53 Občianskeho súdneho poriadku) aj vo vzťahu k súdnemu znalcovi. Všeobecný súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca (napr. III. ÚS 111/01, II. ÚS 216/09 a iné). Uvedená neefektívna činnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas najmenej dvoch rokov súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzal, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02). Vzhľadom na uvedenú skutočnosť ústavný súd konštatuje, že v napadnutom konaní došlo k priet'ahom, ktoré neboli spôsobené zložitou veci ani správaním účastníkov konania, ale v dôsledku postupu súdu. Ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. V tejto súvislosti ústavný súd už uviedol, že ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných priet'ahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania (pozri napr. I. ÚS 119/03).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 €, ktoré odôvodňoval najmä tým, že *„V napadnutom konaní pretrváva stav právnej neistoty evidentne spôsobený priet'ahmi v konaní. Navyiac súdne konanie je vedené viac ako osem rokov a zjavne odporuje princípu primeranosti dĺžky súdneho konania zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd. (...)“*.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa považuje za primerané vo výške 2 000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia z 29. marca 2010, podanie sťažnosti z 30. marca 2010 a podanie písomného stanoviska k vyjadreniu okresného súdu z 21. júna 2010). Za tri úkony vykonané v roku 2010 patrí odmena v sume trikrát po 120,23 € a režijný paušál trikrát po 7,21 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov

za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkovú sumu 382,32 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júla 2010